

Bir Halkın Kendisi Olma Hakkının Felsefi ve Hukuki Anlamları Konusunda

Gadis Gadzhiev

Rusya Federasyonu Anayasa Mahkemesi Üyesi

1. Rusya Anayasası'nın altmış kelimesi, bazı hararetli, siyasi açıdan coşku dolu sözleri içermektedir. Aslında Anayasa, bizim yani Rusya Federasyonu'nun çok uluslu halkının ülkemizin ortak kaderi ile birleştiği şeklindeki ilk açıklama ile başlamaktadır.

Elbette, Anayasa metnini yazarların başlangıçta sade bir söyleme meyilli olduklarını ileri sürebiliriz. Ne var ki, hukuk uzmanları, temel kanun metinleri gibi önemli metinlerdeki her sözün, bir hukuk konseptini içerdiği yönünde bir tutum ortaya koymaktadır. Bu hukuk kavramları, sıklıkla felsefi kavramların ayrıntılı olarak tanımlanmış biçimleridir. Bizim açımızdan burada, Anayasayı yapan insanları nitelendirecek şekilde "*ortak kader*" konsepti söz konusudur.

"*Ortak kader*" konsepti, anayasa hukuku öğretisinde ayrıca geliştirilmemiştir. Yine de, son zamanlardaki siyasi olaylar, bu kavramı hukuki ve felsefi tartışmanın can alıcı noktasına taşımaktadır.

Kiminin içinde eridiği, kiminse asimile olduğu çok sayıda insanın bir arada yaşadığı ülkemizdeki bin yıllık ortak kader, birlik ruhu ile beraber hem genetik hem de sosyal birliği doğurmuştur. Başlangıcı (doğuşu) Rurikid Hanedanı, ya da Nikolai Trubetskoy'ın görüşüne göre, Cengiz Han imparatorluğu ile ilişkilendirilebilecek olan Rusya devletinin siyasi yapısında gerçekleştirilen bu ortaklığın bir amacı vardır.

Ortak kader anlayışı yalnızca genetik bağı değil aynı zamanda ortak kültürel ve toplumsal ilişkileri yansıtmaktadır. Belirlenen bir amaç olarak ortak kader, Rusların mevcut kuşağının yüzyıllardır gelişen belirli bir kültür geleneğinin yolunu izlediği şeklinde anlaşılır. Bu anlayışla, Anayasa'nın ontolojik, hukuki niteliğini farklı bir biçimde kavrayabiliriz: Anayasa sadece,

pek çoğu başka ülkelerin kanunlarından uyarlanan ve kabul edilen en önemli hukuk prensiplerinin tedvini değildir. Aynı zamanda, “ortak kader” prizması ve kuşaklar arasındaki sorumluluklar üzerinden incelendiğinde, Anayasa bizim geçmişimizle olan ilişkilerimizin eşsiz bir tedvidir. Alman hukuk filozofu Josef Isensee, tarihi süreci dikkate alma ihtiyacına yönelik bu fikri, anayasa hukuku öğretisinde eşsiz bir tarihselcilik fikri olarak ifade etmiştir. Yeni bir Anayasa daima sadece kısmen yenidir çünkü kaçınılmaz olarak, geçmişin bazı unsurlarını içermelidir. Isensee şöyle demiştir ki: “*Siyasi imkânın sınırı işte buradadır ki bu sınırın ötesinde bir Anayasayı yapan tek bir kişi bile gücün egemenliğine ilişkin herhangi bir esastan (önermeden) kaçamaz. Bu kişi ancak bir halkın yaşamının belirli yönleri hakkında yeni bilgiler verebilir, fakat o hayatı bütünüyle değiştiremez çünkü bir halk tarihinden ayrılamaz ve hayatın akışı tek bir an bile durdurulamaz*”.

*Mevcut Anayasa’yı geçmişe bağlayan bu kuram, Anayasa’ya uyan devletin çiplak bir resmini elde etmemize izin verir. Anayasa hukuku, yalnızca temel hukuk normlarının tedvini değil, aslında bu normlara anlam, içerik, şekil ve geçerlilik kazandıran, bu normların geçmişle ilişkilerinin bir tedvinin de sonucudur.*¹

Felsefi anlamda ele alınırsa, “ortak kader” konsepti, kendilerini tek millet olarak gören bir insan topluluğunun evrenselleşmemiş varlığının gerçektir. Bu, federalizm ilkesinin temelini oluşturan birlik fikridir (Rusya Federasyonu Anayasası’nın 3. bölümünün 5. maddesinde Rusya Federasyonu’nun federal yapısının kendi devlet bütünlüğüne bağlı olduğunun bildirilmesi tesadüf değildir).

Toplumun bir özelliği, bir niteliği olarak ortak kader, bu toplumun insanların kendilerini makul asgari müşterekliği aşan bir evrenselleşme düzeyine tabi kılmasını isteyen güçlere direnme enerjisini de gerektirir. Burada, aşırı uçlara izin vermemek çok önemlidir.

Anayasa’nın başlangıcına göre, biz, Rusya’nın çok uluslu halkı kendimizi dünya topluluğunun bir parçası olarak kabul ederiz. Fakat bu, dünyanın ayrı ayrı bölgelerine değil, belirgin şekilde dünya topluluğuna işaret eder. İdeoloji açısından ortak kader bilincinin doğru olarak anlaşılması, daima seçicilik ve seçkin olma kültürüne dayalı olan ve daima tehlikeli şekilde yayılan milliyetçiliğin aşırı uçlarını önlememize fayda sağlamalıdır.

1 Almanya Anayasa Hukuku, Moskova, 1994, Cilt 1, sf. 12.

Milliyetçiliğin bu negatif yönleri, Fichte'nin Alman milletine hitaben yaptığı, Fransız milliyetçiliğini destekleyen kimselerle boy ölçüştüğü konuşmasında açıkça görülmektedir. Ortak kader bilincinin vatanseverlik ideolojisinin bir parçası olarak faydalı olması için, özel yeteneklere, Mesih ile ilgili fikirlere ve bir milletin ya da bir başka milletin özel (seçkin) olması ile ilgili hep var olan diğer mitlere ilişkin iddialar gibi aşırı olan her şeyden daima arınmış olması gerekir.

Ortak kader, öncelikle kültürel kimliğe sebep olur ki bu kimliğin bir göstergesi gelenektir ya da daha fazlasıdır- yani, vatanseverliğe, dayanışmaya, ailenin desteklenmesine, vs. ilişkin gelenekler bütünüdür. Rus devletinin geleneklerinin ontolojik niteliğini kabul etmek açıkça mümkündür. Bu durumda, tam bir araştırma programı ortaya çıkar: bu gelenekler Anayasa'yı aşan birer değer olarak görülebilir mi? Milli kimliğin geleneklerinin güçlü ve zayıf noktaları nelerdir? Bu geleneklere ilişkin bir sistem (sınıflandırma) kurmak mümkün müdür? Bu geleneklerin herhangi birine özgü baskıcı gücü, insanın (fren kuvvetinin tamamen yok olmadığı) araba frenini kontrol etmeyi öğrendiği gibi kontrol etmeyi öğrenebilmesi için, değerlendirebilmek mümkün müdür?

2. Tam anlamıyla bir hukuki kavram olarak, "ortak kader" anlayışı, Rusya Federasyonu'ndaki tüm insanların kültürel geleneklerinin korunmasına, ayırt edici özelliğine ve kimliğine yönelik toplu doğal hak ile ilgilidir. Dünya ulusları topluluğunda, Rusya'nın kültürel görelilik hakkı bulunmaktadır. Bu anayasal hakkın belirtileri, modern toplum hakkında yapılan kamusal tartışmalarda görülebilir. Amerikan filmlerinin Rusya sinemalarında görüntülenmesine ilişkin sınırlı bir kota belirlemek üzere bir karar verildiğinde, bu, aynı zamanda insanların evrenselleşmemiş bir nesnel gerçeklik hakkının gerçekleştirilmesi anlamına gelir.

Ortak kader bilinci, anayasa hukukunu tamamen yeni bir mesele ile karşı karşıya bırakmaktadır: Rusların gelecek kuşaklarının anayasal hakları realitesi. Rus halkının gelecek bir kuşağının mevzuat kapsamında bir takım haklara sahip olduğunu kabul etmek mümkün müdür? Bu, hiç de boş bir soru değildir; özellikle, topraktan pompa ile çekilen petrol ve gaz oranları ve ülkenin çevreye ilişkin durumu, bunun cevabına bağlıdır. Fakat en önemlisi, Rusya Anayasası'nın gelecek kuşaklara birtakım önemli kültürel haklar verdiğidir. Bilhassa, devlet, gelecek kuşaklar adına tarihi ve kültürel anıtların

bakımını üstlenmekte, tarihi ve kültürel bir mirası muhafaza etmekle yakından ilgilenmektedir (Rusya Federasyonu Anayasası'nın 44. maddesi). Rusça'nın Rusya Federasyonu genelinde resmi dil olmasına rağmen, Cumhuriyetlerin kendi resmi dillerini belirleme hakları bulunmaktadır. Rusya Federasyonu, tüm insanlarına, kendi milli dillerini incelemelerine ve geliştirmelerine yönelik koşulların oluşturulması suretiyle, bu dilleri muhafaza etme hakkını temin etmektedir.

Böylece, “*ortak kader*” bilinci, kimlik ve özgürlük düşüncesini kapsar. Hermann Lübbe bireyleri birbirlerine eşit kılanın yalnızca özgürlük olmadığını yazmıştır. Dünyada özgürlükler farklılık gösterebilir- özgürlük, eşit haklara dair ilkenin eşsiz bir göstergesidir. Böyle bir hakkı uluslararası hukukta tanımamız yönündeki gereklilik, tamamen meşrudur çünkü ortak tarihi kimlikteki gerçekliğimize ilişkin özgürlüğü ele almaktayız.²

Elbette, tarihi kökenleri olmasına ve ancak insanların ortak anlayışında somutlaştırılabilmelerine rağmen, ulusal kimliğe ilişkin gelenekler etnoğrafyanın konu alanı olan geleneklerden farklıdır. Mores, Carl Jung tarafından bilimsel kullanıma sunulmuş olan bilince ilişkin arketip kavramına daha yakındır.

Bir toplum modernleşme sürecinden geçerken, eski gelenekler çoğu kez ödünç alınan bir kültürden gelen yeni normlarla ters düşer.

Eğer eski gelenekler topluma aşılarmışsa, o zaman bunları modern normlarla bağdaştırmaya yönelik bir mekanizma bulunmalıdır. Eski gelenekleri terk etmeden özellikle ekonomik, bilimsel ve teknik alanlarda modernleşmenin görülebileceği kültür çeşidi, sadece Rusya'da değil, aynı zamanda pek çok başka millette ortaya çıkmıştır.³

“*Ülkemizde ortak kader*” konsepti, eski geleneklere ilişkin değerler ve modern değerler arasında makul bir denge bulmaya yönelik bir düşünce sistemi ile örülmüş durumdadır.

3. Hukuki bir kavram olarak, bir halkın kendisi olma hakkı, onun içeriğiyle, yani sunduğu hukuki imkânlar ve güvencelerle tanımlanır. Hukuki

2 Hermann Lübbe, “The Right to be Different. On the Philosophy of Regionalism” // Almanya'da Siyaset Felsefesi. Moskova, 2005.

3 V.S. Stepin “The Value of Law and the Problem of Building a New Society in Russia” / 21. Yüzyıl Başlarında Hukuk Felsefesi... Moskova, 2010, sf. 18

bir kavram olarak, halkların bu hakkı, belirli bir dünya düzeni sisteminin kurulmasının temelidir.

Bu hakkın içeriği, hakkaniyet kavramının içinde yer alır. Hakkaniyet düşüncesinden, özellikle, her halkın kimlik haklarını savunmada diğer halklarla eşit oldukları üzerinde ısrar etme hakkı olduğunu çıkarabiliriz.

Bir halkın kendisi olma hakkına ilişkin hukuki kavramı geliştirirken, realizm geleneğinden ziyade felsefi nominalizm geleneğine odaklanmak tercih edilir. Malum olduğu üzere, bu iki felsefi gelenek arasındaki iddia, esasen her zaman görülmüş, görülmekte ve görülecek olan ahlaki bir dünya görüşü seçimidir. Realistlere, yani realizm geleneğinin savunucularına göre, olağan ve ideal olanın özel, ampirik ve farklı olan üzerinde ontolojik bir üstünlüğe ve de epistemolojik ve metafizik bir önceliğe sahip olduğunu belirtmek isteriz. Nominalizm geleneğinin savunucuları, gerçekler dünyasının, ampirik dünyanın tek hakikat olduğunu belirtmektedir. Realizm ve nominalizm, tüm bilgi türlerinde karşılaşılan iki farklı akademik düşünce okuludur (ekolüdür). Örneğin, realizm geleneğinin savunucuları, eğer bir başkan, hâkimi ya da profesörü değerlendirmek durumunda kalırlarsa, öncelikle bu insanlarda genellikle gerçekte görülmeyen belirli bir arketipi, yani hayal güçleriyle oluşturdukları ideal başkan, hâkimi ya da profesörü görmek ister. Fakat herhangi bir (ampirik yaklaşıma sahip) insan gibi faziletleri ve eksikleri olan bir başkan, hâkim ya da profesör ile karşılaştıklarında; bir başkan, hâkim ya da profesörün hayal güçlerinin oluşturduğu ideal kişi olmadığını anladıklarında, hayal kırıklığına uğramış olurlar. Bu olay Türk atasözü ile şöyle ifade edilir: *“paşayı paşa zannederdim, ama paşanın insan olduğu ortaya çıktı!”* Nominalist bir düşünür genelde ideal kavramlara dayanmaz. Böyle insanlar genellikle insanları daha iyi anlarlar ve kendi kendini kandırma şeklinde hatalar yapmazlar. Halklar arasındaki medeniyet farklılıkları gibi çok hassas bir alanda soyut kavramlar ve realizm geleneklerine yönelik hayranlık, trajik sonuçlara yol açar. John Rawls ve *The Law of Peoples* adlı kitabında kullanmış olduğu rasyonel düşünen toplum kavramı, buna bir örnek sunar. Rawls'a göre, rasyonel düşünen bir toplum, liberal toplumlardan ve hiyerarşik toplumlardan oluşur.

Rawls, ideal liberal toplum kavramını; toplumda insan haklarının gözetilmesini güvence altına alan, ortak refah kavramının nüfuz ettiği, hukuk ve düzeni olan bir toplum olarak tanımlar. Eşcinsel birlikteliğin

savunucuları gibi belirli azınlıkların haklarının idealleştirilmesinin, bir toplumun parçalanmasına yol açacak ciddi riskler taşıdığı burada hiç dikkate alınmamıştır. Mark Twain'in *The Prince and the Pauper* adlı eserinde dilencinin ceviz kırmak için devlet mührünü nasıl kullandığını anımsayınız. Bu kıyaslamadan yararlanarak, şunu göstermek isterim ki beceriksiz (veya dürüst olmayan) ellerde, aşırı soyut insan hakları kategorisinin yıkıcı bir gücü olabilir.

Realist düşünce geleneğinin ilgi görmesi, diğer medeniyetlere ve kültürlere yönelik bir önyargının ve hatta açık kibirin bu geleneğin içine yerleştirilmesi anlamında tehlikelidir. Dünyadaki ülkelerin çoğunda bireylerin bir toplumun, topluluğun üyeleri olarak görülmesi şeklinde bir gelenek olmasına rağmen, bir Batı geleneği olan bireyselliğin, herhangi bir kanıt gerektirmeyen bir önerme olarak, açıkça en mükemmel gelenek olduğu düşünülmektedir.

Anayasa'da tanımlandığı üzere, kendi kendini yönetme ve kendini ifade serbestisinin kapsamı, toplumsal düzenlemenin temeli olan, demokratik çoğunluğun Anayasa'nın tanıdığı tercihlerini göz ardı edecek ve böylelikle tarihi, kültürel ve diğer ulusal geleneklere ilişkin bir anlayışa ve aynı zamanda gelecek kuşaklara yönelik sorumluluğa dayanarak bir milletin iç barış ve anlaşma koşulları altında gelişmesi, milletin kendini tarihi ve kültürel olarak tanımlaması konusunda şüphe uyandıracak kadar genişletilemez.

Milliyetçilik aleyhine olan realizm büyüğü, eylemsizlik düşüncesine yol açar. John Rawls, herhangi bir önemli kanıt olmadan şunu ileri sürer ki medeniyetlerin gelişmesinin son noktası, devlet egemenliğinin insan haklarını kullanma konusunda sınırlı olmasının gerektiği bir dünya sisteminin gelişmesidir ki bu haklara yönelik standartlar, akıl havuzu olması nedeniyle her zaman açıkça doğru olanın söylendiği, dünyanın bir bölgesindeki bir seminerde oluşturulur. Ne var ki, eğer bir milletin insan hakları kavramları, bu standartlara aykırı düşerlerse, o zaman o millet zorunlu olarak ıslah edilme ihtiyacı içinde bir millet olarak addedilir.

Ne yazık ki, John Rawls, bir insanın ilk siyasi sorumluluğunun doğal halini terk etme ve kendisini rasyonel ve adil hukuk standartlarına tabi kılma sorumluluğu olduğunu belirtmiş olan Kant'ın düşüncelerini çarpıtmıştır. Bir toplumda insan hakları, medeniyetlerdeki farklılıkların dikkate alınmadığı birleşik standartlar uyarınca itibar görmezlerse, özgür milletler topluluğunun

yenilik taraftarlarının (avant-garde) böyle bir milleti bombalamaya başlama hakkı olur ki Kant'ın bunu öğrenmekten memnun olacağını sanmıyorum.

John Rawls'un kitabının konusu üzerine, Rawls ve Jürgen Habermas arasında bir tartışma ortaya çıktı. Jürgen Habermas, İstanbul'da yapılan Dünya Felsefe Kongresi'ndeki konuşmasında, Rawls'un realist düşünce geleneğini izlemediğini belirtti. Rawls, soykırım ya da insanlık suçlarını ele almazsak, bir millet olarak teşkilatlanmış insan topluluğunun olağan yaşam tarzının ve yaşam biçimlerinin bütünlüğünün savunulmasının, global boyutta soyut hakkaniyet ilkelerine göre daha fazla önem taşıyacağını ifade etti.

Konuşmamın çerçevesi, öne sürdüğüm görüşün detaylarına girmeme izin vermemektedir. Teorinin; politikanın, yani milletlerin yaptığı eylem planının, temelini oluşturduğu durumlarda realizm geleneğinin, tehlikeli bilişsel durumlara ilişkin riskleri gizlediği sonucunu iletmekle kendimi sınırlayacağım. Hiyerarşik bir toplumun, özgür bir toplumun soyut kavramlarına yönelme, bilişsel bir durum elbette zararsız değildir.

Rawls, soyut adalet kavramını kullanarak, medeni milletlerin "sadece savaş" çıkarma hakkını kanıtlamaktadır. Jürgen Habermas, bir kanunun yerinde olup olmadığını değerlendirme kriterlerinin hukuk diline çevrilemeyeceğini ve milletlerin bu kriterleri kullanmasının uluslararası mahkemelerce doğrulanamayacağını ifade etmekte haklıdır.

Ayrıca, burada çok fazla görecelik vardır: Batı hukuk sistemindeki değerlerin evrensel olarak kabul görmeye layık olup olmadığı yönünde hükümet üstü bir seviyeye ilişkin olarak kim karar verebilir?

Böylece, bir halkın kendisi olma hakkı, tarihi mirasın bir parçası olan tarihi hafızaya sahip olma hakkı ve Rus halkının durumunda namağlupların ruhu olan milli bir ruha sahip olma hakkı ve nihayetinde bir medeniyetin kimlik hakkıdır.

4. Hukukta yıllardır anayasa mahkemelerinin mahiyetine ilişkin bir tartışma sürmektedir- böyle bir mahkeme bir mahkeme olmaktan ziyade niteliksel olarak yeni bir yetkili merci midir? İnanıyorum ki eğer anayasa mahkemelerinde ve diğer mahkemelerdeki karar alma usulünü değerlendirirsek, anayasa mahkemelerinin hukuk metodolojisinde basit kıyas yönetimini kullanarak davalara ilişkin hüküm veren genel mahkemelerden büyük ölçüde farklı olduklarını kabul etmeliyiz. Ortaya çıkan uyuşmazlığın fiili gerçeklerini değerlendirmek, bu uyuşmazlığa

uygulanacak hukuk normunu saptamak ve hukuki bir sonuç çıkarmak genel mahkemeler için yeterlidir. Anayasa mahkemelerinde her şey daha güçtür. Anayasa metinlerinde yer verilen pozitif anayasa hukukuna ilâveten, karar vermek amacıyla, çok daha karmaşık bir metodolojiye yani hukuk felsefesi metodolojisine hâkim olmak da gereklidir.

Ancak bu felsefe, geleneksel olarak bir milletin çoğunluğunu ayıran hukuk değerleri ve evrensel hukuk değerleri arasında bir denge kurmaya yardımcı olabilir. Farklı olmak, muhafazakâr (tutucu) olmak anlamına gelmez, çünkü genel olarak kabul edilmiş ölçütler bu alanda bulunmamaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, kendi mahkeme sisteminin “*evrensel ahlak kurallarına ve hukukun egemenliğine*” dayandığını ve bu bağlamda milletlerin egemenliğinin önemli ölçüde sınırlanması gerektiği gerçeğinin Rusya’da şüpheli bir yaklaşım ile incelendiğini ileri sürmektedir. İkinci Dünya Savaşından sonra İnsan Hakları Evrensel Bildirisi’nin kabul edilmesinin ardından, muhtemelen insan aslında daha evrensel varlık (*homo universalis*) haline geldi, fakat bu kavramın realizm ruhunda görünmesi medeniyetlerdeki farklılıkları nominalizm ruhunda yok etmemektedir. Samuel Huntington, medeniyetler çatışmasına ilişkin olarak gelecekte haber veren yazısında bununla ilgili olarak yazmıştır. Marksizmi terk edebiliriz, fakat bu Rusların Batılı oldukları anlamına gelmez.

Bu yüzdendir ki kendi anayasal değerlerimize ilişkin anlayışımızı geliştirmeye gayret ediyoruz ve bu da bir halkın kendisi olma hakkının bir parçasıdır. Eşçinsel birliktelik propagandası sorunu konusunda hükümetin tarafsızlığına ilişkin bize önerilen Batı formüllerini kabul edemeyiz. Eşçinsel birlikteliği tavsiye etme özgürlüğü, bizim toplumumuzda genel ahlaksızlıkla bağdaştırılır. Eşçinsellerin haklarını savunma amacıyla yapılan bir gösteri, saldırı ve karışıklıkla sonuçlanabilir. Rus Ortodoks Kilisesinin ahlaki otoritesini bozmaya yönelik, insan içgüdülerinin propagandasını yapan ve topyekûn özgürleşmesine ilişkin bu tavsiyeleri kabul edemeyiz.

Batıdaki rakiplerimiz şunu bilmeliler ki kendilerinin tamamen Batı’ya ait hukuk değerleri, Rus toplumunda parçalanmaya neden olmaktadır. Ne var ki, anayasa hukukuna ilişkin sosyal değer, azınlıkların haklarını, kadın ve erkeklerin hak ve özgürlükleri kullanmalarının başka insanların hak ve özgürlüklerinin ihlal edilmesine mahal veremeyeceği ilkesi ile makul şekilde birleştirmekte yatmaktadır.

Rusya'da, topraklarına yerleşen pek çok halk arasında güçlü bir tarihi hoşgörü geleneği vardır. Milli kültürlere yönelik büyük saygı, Rus devletinin bir geleneğidir. Bizde, Avrupa'da ulusal devletlerin kurulduğu, pek çok etnik kökenin ve etnik kültürün yok olduğu dönemde olduğu gibi bir durum, yani kültürlerin birleştirilmesi gibi bir durum, olmadı. Rusya'da, etnik bölgelerimiz her zaman muhafaza edilmiştir, fakat bunun bedeli, kültürel yapıların ve geleneklerin çelişkili bir birleşimi olmuştur.

Elbette, bu durum, tam anlamıyla hukukun üstünlüğüne olan yolumuzu daha uzun ve daha dönemeçli kılmaktadır. Batıdaki rakiplerimizin bunu anlamaları gerekir. Onlar halen "*Gerçekçi olun: imkânsız isteyin*" şeklindeki savaş narasına (sloganına) bağlıdırlar.

On the Philosophical and Legal Meanings of The Right of a People to be themselves

Gadis Gadzhiev
Judge of Constitutional Court of the Russian Federation

1. The sixty words of which the Russian Constitution consists include some fervent, politically impassioned words. In fact, the Constitution begins with the first statement that we, the multinational people of the Russian Federation, are united by a common fate on our land.

Of course, we could suggest that the writers of the text of the Constitution demonstrated a tendency towards simple rhetoric in the preamble. However, legal experts take the position that every word in such important texts as the texts of fundamental laws embodies attributes of legal concepts. These legal concepts are often a specification of philosophical concepts. Such, in our view, is the concept of a 'common fate', in the way it characterizes the people who created the constitution.

The concept of a '*common fate*' was not developed further in the doctrine of constitutional law. However, recent dramatic political events place it at the epicentre of legal and philosophical discussion.

The common fate on our land for a thousand years, the multitude of peoples living together, some of whom have disappeared and been assimilated, has resulted in both genetic and social unity, with a common spirit. This commonality has a will, which is realized in the political form of the Russian state, the birth of which can be associated with the Rurikid Dynasty, or, in Nikolai Trubetskoy's concept, with the empire of Genghis Khan.

The notion of common fate reflects not only genetic relationships, but also common cultural and societal relationships. Common fate as an objective given is seen in the way in which the current generation of Russians follows in the path of a specific cultural tradition that has developed over many centuries. Understanding this, we can comprehend the ontological, legal

status of the Constitution in a different manner: it is not simply a codification of the most important legal principles, many of which were adopted and adapted from the laws of other countries. Simultaneously, viewed through the prism of a 'common fate' and the responsibilities between generations, the Constitution is also a unique codification of our relationships with the past. The German legal philosopher Josef Isensee formulated this idea of the need to consider the historical process, a unique idea of historicism in the doctrine of constitutional law. A new constitution is always only partially new, since, unavoidably, it must embrace some elements of the past. "*Here lies the boundary of political possibility*", writes Isensee, "beyond which not a single creator of a constitution can escape from any postulates on the sovereignty of power. He is only able to give new outlines to certain aspects of the life of a people, but he cannot transform that life entirely, because a people cannot be separated from their history and the tide of life cannot be stemmed for even an instant.

This theory, which connects the present Constitution to the past, allows us to obtain an unvarnished picture of the state corresponding to the constitution. Constitutional law is not only the result of the codification of fundamental legal norms, it is also essentially a codification of their relationships with the past, which give these norms their meaning, content, form, and validity."¹

Taken in its philosophical sense, the concept of a 'common fate' is the reality of a non-universalized existence of a community of people who consider themselves one nation. This is the idea of unity, which forms the foundation for the principle of federalism (it is no accident that Part 3, Article 5 of the Constitution of the Russian Federation declares that the federal structure of the Russian Federation is based on its state integrity).

Common fate as an attribute, a feature of a society of people also requires the energy to resist those forces which demand that the people of this society subordinate themselves to a level of universalization that exceeds the reasonable minimum of commonality. Here, it is very important not to allow extremes.

According to the preamble of the Constitution, we, the multinational people of Russia, recognize ourselves as part of the world community. But this

1 Constitutional Law of Germany. Moscow, 1994, Vol. 1, p. 12.

refers specifically to the world community, not individual parts of it. A correct understanding of the idea of common fate from the viewpoint of ideology must help us to avoid the extremes of nationalism, which is always based on the cult of selectiveness and exclusiveness, and which is always dangerously expansive. These negative aspects of nationalism are clearly visible in Fichte's address to the German nation, in which he competes with the supporters of French nationalism. For the idea of common fate to be useful as part of an ideology of patriotism, it must always be purged of everything excessive, such as claims to special abilities, to messianic ideas, and to other ever-present myths about the exclusivity of one nationality or another.

Common fate primarily gives rise to cultural identity, one of the manifestations of which is tradition or mores – the traditions of patriotism, solidarity, support of the family, etc. It is clearly possible to acknowledge the ontological nature of the traditions of the Russian state. In that case, an entire programme for research arises: can these traditions be viewed as a value exceeding the Constitution; what are the strengths and weaknesses of the traditions of national identity; is it possible to construct a system (gradations) of such traditions; is it possible to assess the repressive force inherent in any of these traditions so that we can learn to control it, just as man has learned to control the braking of a car (from which the braking force has not completely disappeared).

2. As a strictly legal concept, the notion of 'common fate' is relative to the natural collective right to identity, distinctiveness, and preservation of the cultural traditions of all peoples of the Russian Federation. In the community of world nations, Russia has the right to cultural relativism. Manifestations of this constitutional right can be seen in public discussions about modern society. When a decision is made to establish a limited quota on the screenings of American films in Russian cinemas, this is also a realization of the right of the people to a non-universalized objective reality.

The idea of a common fate means that constitutional law must confront a totally new issue: the reality of the constitutional rights of future generations of Russians. Is it possible to recognize a future generation of the Russian people as having rights under the law? This is far from an idle question; in particular, the rates at which oil and gas are pumped out of the ground and the state of the country's environment depend on the answer to it. But the

most important thing is that the Constitution of Russia confers a number of important cultural rights on future generations. In particular, the state must concern itself with preserving a historical and cultural legacy and caring for historical and cultural monuments on behalf of future generations (Article 44 of the Constitution of the Russian Federation). Despite the fact that Russian is the official language throughout the territory of the Russian Federation, the republics have the right to establish their own official languages. The Russian Federation guarantees all its peoples the right to maintain their national language, creating conditions for its study and development.

Thus, the idea of a 'common fate' embodies the idea of identity and freedom. Hermann Lübke wrote that it is not only this freedom which makes individuals equal to one another. Freedom may differ in the world – it is a unique manifestation of the legal principle of equal rights. The requirement that we acknowledge such a right in international law is fully legitimate, since we are dealing with the freedom of our reality in the contingent historical identity.²

Of course, the traditions of national identity differ from those traditions that are the subject area of ethnography, although these and others have historical roots and can only be objectified in the collective understanding of people. Mores is closer to the concept of archetypes of consciousness introduced into scientific use by Carl Jung.

As a society undergoes the process of modernization, old traditions collide with new norms, most often from a borrowed culture.

If the old traditions are engrained in the society, then a mechanism for reconciling them with modern norms must be found. The type of culture where modernization, especially in the economic, scientific, and technical spheres, can occur without discarding old traditions has arisen not only in Russia, but also in many other nations.³

The concept of 'common fate on our land' is entwined with a system of ideas intended for finding a reasonable balance between the values of ancient traditions and the values of modernization.

2 Hermann Lübke, "The Right to be Different. On the Philosophy of Regionalism"// Political Philosophy in Germany. Moscow, 2005.

3 V.S. Stepin "The Value of Law and the Problem of Building a New Society in Russia" / Legal Philosophy at the Beginning of the 21st Century... Moscow, 2010, p. 18

3. As a legal concept, the right of a people to be themselves can be characterized from the viewpoint of its content, i.e., legal possibilities, and guarantees. As a legal concept, this right of peoples is the foundation for the formation of a given system of world order.

The content of this right is contained in the concept of fairness. In particular, from the idea of fairness, we can extract the authority of each people to insist on equality in asserting their rights for identity on an equal basis with other peoples.

When developing the legal concept of the right of a people to be themselves, it is preferable to focus on the philosophical tradition of nominalism, rather than the tradition of realism. As is known, the argument between these two philosophical traditions is essentially the selection of a moral world outlook, which has always occurred, is occurring, and will occur. We will note that realists, i.e. the proponents of the tradition of realism, have gained epistemological and metaphysical primacy, and the ontological superiority of the common and ideal over the private, empirical, and diverse. The proponents of the tradition of nominalism are inclined to declare that the world of facts, the empirical world, is the only true reality. Realism and nominalism are two different schools of academic thought encountered in all types of knowledge. For example, as the proponents of the realistic tradition reason, if they need to evaluate a president, judge, or professor, they want to see in them first of all an ideal president, judge, or professor created by their imagination, a certain archetype, which generally is not found in reality. But when they encounter a president, judge, or professor who has, like any empirical man, his virtues and deficiencies, when they discover that a president, judge, or professor is not the ideal figure their imagination created, they are disenchanted. This phenomenon is expressed by the Turkish proverb: "I thought a pasha was a pasha, but it turns out that a pasha is a man!" A nominalistic thinker generally is not taken in by ideal concepts. Such people generally understand people better and do not commit mistakes of self-delusion. The enthusiasm for traditions of realism and abstract concepts in the very sensitive sphere of civilizational differences between peoples leads to tragic consequences. John Rawls and his concept of a rationally thinking society of peoples, which he used in his book *The Law of Peoples*, offers an example of this. For Rawls, a rationally thinking society of peoples consists of liberal societies and hierarchical societies.

He defines the idealistic concept of a liberal society as a society with law and order, permeated with the concept of common wellbeing, guaranteeing that human rights are observed in society. It is not considered at all here that the idealization of the rights of certain minorities, such as the proponents of homosexual love, carries serious risks of a creating a schism in a society. Recall how in Mark Twain's *The Prince and the Pauper*, the latter used the government seal to crack nuts. Using this comparison, I would like to show that, in unskilled (or, conversely, devious) hands, the extremely abstract category of human rights can have a destructive force.

The attraction to the realistic tradition of thought is dangerous in that a bias towards other civilizations and cultures, and even explicit snobbery, is programmed into it. The Western tradition of individualism is viewed as obviously the most perfect, as an axiom that requires no proof, despite the fact that in the majority of countries in the world there is a tradition of viewing individuals as members of a society, community, and labour collective.

The freedom of self-determination and self-expression, as defined constitutionally, cannot be extended so broadly as to ignore the constitutionally recognized and valuable preferences of the democratic majority that are the foundation for the organization of society and thus to raise doubt as to the historical and cultural self-definition of a nation, its development under conditions of civil peace and agreement on the basis of an understanding of the historical, cultural, and other national traditions, as well as responsibility to future generations.

Enchantment with realism to the detriment of nominalism leads to inertial thinking. Without any great proof, John Rawls suggests that the culmination of the development of civilizations is the development of a world system where the sovereignty of the state must be limited using human rights, the standards for which are created in one workshop, in one part of the world, which is clearly always right, because it is the repository of reason. However, if the human rights concepts of any nation contradict these standards, then that nation must be counted as one which is in need of forced correction.

Regrettably, John Rawls distorts the ideas of Kant, who wrote that the first political responsibility of a man is his responsibility to abandon his natural state and subordinate himself to the standards of rational and fair law. I do not think that Kant would be pleased to learn that, if human rights

in one society are not esteemed in accordance with unified standards that do not account for differences in civilizations, then the liberal avant-garde of the community of liberal nations has the right to start bombing such a nation.

On the subject of John Rawls' book, a discussion arose between Rawls and Jürgen Habermas. In his address to the World Congress of Philosophy in Istanbul, Jürgen Habermas showed that he does not follow in Rawls' tradition of realist thought. He stated that, unless we are dealing with genocide or crimes against humanity, defence of the integrity of forms of life and the usual way of life of a community of people organized into a nation takes precedence over abstract principles of fairness on a global scale.

The framework of my address does not enable me to go into the details of my argument. I will limit myself to the conclusion that the tradition of realism conceals the risks of hazardous cognitive situations in those cases where theory is the foundation for policy, i.e. the course of actions taken by nations. A cognitive situation, an orientation towards the abstract concepts of a liberal society, a hierarchical society, is certainly not harmless.

Rawls proves, using the abstract concept of justice, the right of civilized nations to wage '*just wars*'. Jürgen Habermas is right in stating that the criteria for assessing whether a law is just or not cannot be translated into the language of law, and the use of such criteria by nations cannot be verified by international courts.

Furthermore, there is too much relativism there: who can determine on a supra-governmental level whether Western legal values deserve universal acceptance?

Thus, the right of a people to be themselves is the right to have a historical memory, which is a part of a historical legacy, and the right to have a national spirit, which, in the case of the Russian people, is the spirit of the undefeated, and ultimately the right to the identity of a civilization.

4. There has been a debate for many years in jurisprudence on the nature of constitutional courts – is such a court less a court, and more a qualitatively new authority? I think that if we assess the procedure for decision making in constitutional courts and in courts of law, we must acknowledge that the former differ substantially from ordinary courts, which rule on cases using simple legal syllogism. It is sufficient for ordinary courts to evaluate the factual

circumstances of a dispute which arises, to seek a legal norm in the law that applies to this dispute, and to draw a legal conclusion. Everything is more difficult in constitutional courts. In addition to the positive constitutional law contained in the texts of constitutions, in order to make decisions, it is also necessary to master a much more complex methodology – the methodology of the philosophy of law.

Only this philosophy can help to find a balance between universal legal values and those legal values which traditionally separate the majority of a nation and which are not in any way evidence of its conservatism. To be different does not mean to be conservative, since there are no generally accepted criteria in this sphere. The European Court of Human Rights' claims that its court system is based on the "sovereignty of universal morals and law" and that the sovereignty of nations in this connection should be significantly limited is viewed with scepticism in Russia. It is possible that, after the Second World War, after the adoption of the Universal Declaration of Human Rights, man actually became more *homo universalis* (Latin), but the manifestation of this concept in the spirit of realism does not cancel out the differences in civilizations in the spirit of nominalism. Samuel Huntington wrote about this in his prophetic paper on the clash of civilizations. We can discard Marxism, but this does not mean that Russians are becoming Westerners.

That is why we strive for our own understanding of our own constitutional values, and this is part of the right of a people to be themselves. We cannot accept the Western formulas that are proposed to us regarding the neutrality of the government on the problem of propaganda of homosexual love. The freedom to preach homosexual love is associated in our society with the public indecency discussed by the multinational Russian people. A pro-gay demonstration may end in beatings and disorder. We cannot accept such recommendations on the total liberation (liberalization) and propaganda of human instincts aimed at disrupting the moral authority of the Russian Orthodox Church.

Our opponents in the West must know that their purely Western legal values are causing a schism in Russian society. However, the social value of constitutional law is to reasonably combine the rights of minorities with the principle according to which the exercising of the rights and freedoms of men and women cannot be allowed to violate the rights and freedoms of other people.

In Russia, there is a strong historical tradition of tolerance between the many peoples populating its territory. Careful respect for national cultures is a tradition of the Russian state. We did not have a unification of cultures in the sense that it occurred in Europe during the era when nation states were created, when many ethnicities and ethnic cultures disappeared. In Russia, ethnic enclaves have always been preserved, but the price for this was a contradictory combination of cultural patterns and traditions.

Of course, this circumstance makes our path to perfect superiority of law longer and more winding. Our opponents in the West need to understand this. They still adhere to the battle cry, *"Be realists: demand the impossible."*